

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І ПРАВА
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри філософії та педагогіки

проф. І. В. Богачевська _____
_____ 2020 р.

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПОЛІТОЛОГО-СОЦІОЛОГІЧНИЙ КУРС**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальність	121 Інженерія програмного забезпечення
Освітня програма	Інженерія програмного забезпечення http://vstup.ntu.edu.ua/osvitprog/FTIT/121IPZ_2020.pdf
Тип дисципліни	Обов'язкова
Форма навчання	Денна
Семестр	2-й семестр навчального плану
Викладач	к. філос. н, доц. Лавринович Олена Анатоліївна e-mail викладача: e_lavrynovych@ukr.net
Доступ до матеріалів	Веб-сайт бібліотеки: www.library.ntu.edu.ua.
Кафедра	філософії та педагогіки Тел. кафедри: +38 (044) 280-52-65
Гарант освітньої програми	к.ф.-м. н., доцент Вітер Михайло Богданович

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни – надання систематизованих знань про суспільство як складну систему соціокультурних зв'язків і відносин, політичну організацію суспільства; формування ключових загальних та фахових компетентностей, практичних навичок та умінь з основних питань курсу.

Предметом вивчення дисципліни є соціальна структура суспільства, соціальні спільноти, соціальні інститути, соціальні групи, політична організація суспільства, суб'єкти політики, проблеми функціонування суспільного та політичного життя, конкретно-соціологічні й політологічні дослідження.

Завдання вивчення дисципліни:

- оволодіння понятійним та категоріальним апаратом;
- ознайомлення з основними концепціями і методологічними підходами дослідження різних аспектів суспільства та політики;
- розвиток аналітичних та риторичних здібностей;
- набуття досвіду проводити самостійну пошукову та дослідницьку роботу;
- формування громадянської позиції, орієнтування на демократичні цінності;
- підвищення рівня політичної культури, виховання поваги до загальнолюдських цінностей.

Мова викладання: українська.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Політолого-соціологічний курс» покликана допомогти студенту отримати:

знання змісту основних понять, головних теоретичних і методологічних напрямів у вивченні суспільно-політичних процесів, структури суспільства, сутності, основних принципів формування та функціонування політичних та соціальних інститутів, політичної системи суспільства, переваг демократичного суспільства;

розуміння принципів соціологічного та політологічного аналізу суспільства, особливостей політичного процесу та розвитку сучасного суспільства; ролі людини, як головної діючої особи суспільно-політичного життя;

уміння критично осмислювати та аналізувати соціальні й політичні процеси, які відбуваються в сучасному світі та в Україні, об'єктивно оцінювати різноманітні явища, події, розбиратися в особливостях політичних систем, політичних режимів, партійних систем, вільно орієнтуватися в політичних ідеологіях сучасного світу, орієнтуватися в особливостях суспільної думки;

здатність застосовувати теоретичні знання та базові методи з політолого-соціологічного курсу на практиці, орієнтуватися в сучасних соціально-політичних відносинах і процесах, формулювати та відстоювати власну світоглядну та політичну позицію, погляди, інтереси.

КОМПЕТЕНТНОСТІ

Загальні компетентності:

- K02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- K03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- K04. Здатність спілкуватися іноземною мовою як усно, так і письмово.
- K05. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- K06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- K08. Здатність діяти на основі етичних міркувань.
- K09. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
- K10. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- K11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- K12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

- K20. Здатність застосовувати фундаментальні і міждисциплінарні знання для успішного розв'язання завдань інженерії програмного забезпечення.
- K21. Здатність оцінювати і враховувати економічні, соціальні, технологічні та екологічні чинники, що впливають на сферу професійної діяльності.
- K22. Здатність накопичувати, обробляти та систематизувати професійні знання щодо створення і супроводження програмного забезпечення та визнання важливості навчання протягом всього життя.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- PR02. Знати кодекс професійної етики, розуміти соціальну значимість та культурні аспекти інженерії програмного забезпечення і дотримуватись їх в професійній діяльності.
- PR08. Вміти розробляти людино-машинний інтерфейс.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Види робіт за навчальним планом	Години
Аудиторні заняття, у т.ч.:	48
Лекції	32
Лабораторні роботи	—
Практичні заняття	16
Самостійна робота, у т.ч.:	72
Підготовка до практичних занять	16

Підготовка до модульного контролю	4
Індивідуальні комплексні завдання	48
Підготовка до підсумкового контролю (заліку)	4
Всього:	120 (4 кредити)
Форма підсумкового контролю	Залік

**ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ,
ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА**

№	Найменування
1.	Опорний конспект лекцій
2.	Навчальні посібники
3.	Силабус
4.	Індивідуальні завдання для самостійної роботи
5.	Комплект контрольних завдань для поточного оцінювання навчальних досягнень
6.	Засоби підсумкового контролю (комплект завдань для підсумкового контролю)

3. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Назви змістових модулів і тем лекцій	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лекції	практ. з.	індив.з.	сам. роб.
Модуль1. Соціологія як галузь наукового знання					
Тема 1. Предметна сфера соціології	8	2	1	3	1
Тема 2. Розвиток соціології як науки. Основні теоретичні підходи	6	2	1	3	1
Тема 3. Суспільство як система. Соціальна структура суспільства	8	2	1	3	1
Тема 4. Соціальні спільноти та групи. Групова динаміка	6	2	1	3	1
Тема 5. Соціальні інститути суспільства	8	2	2	3	1
Тема 6. Соціальна нерівність та соціальна стратифікація. Соціальна мобільність	6	2		3	1
Тема 7. Особистість та суспільство	8	2	1	3	1
Тема 8. Соціальний контроль та девіація	6	2	1	3	1

Модуль 2. Теоретичні основи політичної науки. Політична організація суспільства					
Тема 9. Політологія як наука, предмет, методи та функції	8	2	2	3	1
Тема 10 Розвиток політичної думки: від стародавнього світу до сучасності	6	2		3	1
Тема 11. Політична влада, проблеми її легітимності	8	2	2	3	1
Тема 12. Політична система. Політичні режими	6	2		3	1
Тема 13 Політичні партії, громадські організації та рухи	8	2	1	3	1
Тема 14. Партійні системи. Виборчі системи	6	2	1	3	1
Тема 15. Політична еліта та політичне лідерство	8	2	2	3	1
Тема 16. Сучасна система міжнародних відносин	6	2		3	1
Усього годин за рік	120	32	16	48	24

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Соціологія: загальна теорія та методологія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії	2
2	Методи збору соціологічної інформації	2
3	Соціальна структура та соціальна стратифікація суспільства	2
4	Соціалізація, соціальний контроль та девіація	2
5	Політологія як наука, предмет, методи та функції. Ідейні витоки політичної науки	2
6	Політична і державна влада	2
7	Політичні партії. Партійні та виборчі системи	2
8	Політична еліта та політичне лідерство	2
	Усього	16

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Воронянський О. В. Політологія : підручник / Воронянський О. В., Кулішенко Т. Ю., Скубій І. В. Харків, ХНТУСГ імені Петра Василенка, 2017. 180 с.
2. Зозуляк — Случик Р. В. Основи соціалізації особистості : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Івано-Франківськ : НАІР, 2015. 218 с.
3. Історія української соціології : навчальний посібник / [Батаєва К. [та ін.] ; за заг. ред. Батаєва К., Бурлачука В., Степаненка В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2018. 392 с.
4. Лукашевич М. П., Туленков М. В. Соціологія. Загальний курс : підручник. Київ : Каравела, 2011. 456 с.
5. Піча В. М. Політологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. освіти / В. М. Піча., Н. М. Хома; за ред. В. М. Пічі. Львів : Магнолія, 2014. 303 с.
6. Політологія [Текст] : навч. посіб. для студентів негуманітарних спец. / А. О. Овчаренко, В. А. Звірковська. Черкаси : Гордієнко Є. І., 2017. 242 с.
7. Мельник Л. М. Дужа І. А. Політологія: навчально-методичний посібник. Біла Церква, 2019. 426 с.
8. Рудич Ф. М. Політологія наука про політику. Підручник для студентів вищих навч. закладів. Київ: Либідь, 2015. 478 с.
9. Соціологія : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / За заг. ред. В. І. Докаша. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2013. 272 с.
10. Соціологія : відповіді на питання екзаменаційних білетів : навч. посіб. / За ред. Н. Й. Черниш. Київ: Знання, 2012. 446 с.
11. Шляхтун П. П. Політологія : історія та теорія : підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 471 с.

Допоміжна:

1. Аджемоглу Д., Робінсон Д. Чому нації занепадають? Походження влади, багатства і бідності / Дарон Аджемоглу, Джеймс Робінсон; [пер. О. Дем'янчук]. Київ : Наш формат, 2016. 465 с.
2. Альков В. А. Політична наука у схемах і таблицях : Атлас наочного супроводу до курсу «Політологія» / Альков В. А., Кравченко В. І., Мартиненко Н. М.; за ред. В. І. Кравченка. Харків : ХНМУ, 2015. 92 с.
3. Богдан О. Що варто знати про соціологію та соціальні дослідження? Посібник-довідник для громадських активістів та всіх зацікавлених / О. Богдан; консультант-рецензент В. Паніотто. К. : Дух і Літера, 2015. 380 с.
4. Богомаз К. Ю. Новітні соціологічні теорії: хрестоматія / К. Ю. Богомаз, Н. Г. Комих. Дніпродзержинськ : ДДТУ, 2011. 325 с.
5. Денисенко В. Вишневецький Ю. Політики не брешуть. 10 законів взаємодії політиків та виборці. Київ: Наш формат. 2020. 296 с.

6. Єрмолаєнко В. Плинні ідеології. Ідеї та політика в Європі ХІХ – ХХ століть. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА, 2018. 480 с.
7. Історія політичної думки : навч. енцикл. словник-довідник для студентів вищ. навч. закл. / за заг. ред. Н. М. Хоми. Львів : Новий Світ-2000, 2014. 766 с.
8. Іщенко М. П. Соціально-політична енциклопедія [Текст] : наук. вид. / М. П. Іщенко, О. М. Іщенко. Черкаси : ІнтролігаТОР, 2012. 636 с.
9. Практикум з соціології для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання / Бірюкова М. В., Болотова В.О., Бурега В. В. [та ін.]; під заг. ред. проф. Буреги В. В. Х. : НТУ «ХПІ», 2015. 172 с.
10. Сучасна політична лексика: енциклопед. словник-довідник / [І. Я. Вдовичин, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.] ; за наук. ред. Хоми Н. М. Львів : «Новий Світ-2000», 2015. 396 с.
11. Трансформація партійної системи : український досвід у європейському контексті / За ред. Ю. Якименка. Київ : Центр Разумкова, 2017. 428 с..
12. Флорида Р. Як новий клас завойовує світ? / Ричард Флорида ; [пер. М. Яковлев]. Київ: Наш Формат, 2018. 432 с.
13. Фукуяма Ф. Ідентичність. Потреба в гідності й політика скривдженості. Київ: Наш формат. 2020. 192 с.
14. Щерба О. Щеплення від мороку. Київ: Дух і Літера. 2020. 80 с.

Інформаційні ресурси:

1. <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-1.html> – підручники з політології.
<http://chitalka.net.ua/zmist/politologija.html> – підручники з політології.
<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2365-14> – закон України «Про політичні партії в Україні».
2. <http://zakon1.rada.gov.ua> – сайт Верховної Ради України.
3. <http://old.minjust.gov.ua/31094> – реєстр політичних партій.
4. <http://www.isras.ru/4M.html> – політичні дослідження.
5. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/books.html> – НБУ ім. В. І. Вернадського.
<http://library.kr.ua/libworld/elib.html> – електронні бібліотеки України.
6. www.big-lib.com/book/48_Sociologiya – електронна наукова бібліотека.
7. <http://www.socium.info/library.html> — бібліотека соціологічної літератури.
8. www.useps.org — офіційний сайт українського центру економічних і політичних досліджень ім. Разумкова.

Доступ до матеріалів щодо анотації лекцій, самостійної роботи, питань до модульних контрольних робіт, підсумкового контролю та ін. можна отримати за посиланнями:

Веб-сайт бібліотеки: www.library.ntu.edu.ua.

4. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Модулі	Модуль І						Модуль ІІ						Сума за 2 модулі	Підсумковий контроль	Разом		
Кількість балів за модуль	30						30									60	40
Кількість балів за модуль та модульний контроль	20						20										
Кількість балів за видами роботи	Л			Л			Л			Л			Модульний контроль 10	Модульний контроль 10			
Відвідування	1			1			1			1							
Активність на заняттях		4			4			4			4						
Виконання ерс.			5			5			5			5					
Наукова робота	Участь у наукових конференціях, семінарах, круглих столах, студентських олімпіадах і конкурсах – 0-15 балів												15				

Модульна оцінка (максимальна кількість балів – 60) складається із:

- присутності студента на лекціях (максимальна кількість балів – 1);
- активність на заняттях (максимальна кількість балів – 4);
- виконання самостійної роботи (максимальна кількість балів – 5);
- наукова робота (максимальна кількість балів – 15);
- модульної контрольної роботи – тест (максимальна кількість балів – 10).

Підсумкове тестування за 1 і 2 модулями

Максимальна кількість балів за кожне тестування – 10 балів:

- виконано правильно всі завдання% – 10 балів
- виконано правильно 90 % завдань – 8 балів;
- виконано правильно 75 % завдань – 6 балів;
- виконано правильно 50 % завдань – 5 балів;
- виконано правильно 30 % завдань – 4 бали;
- виконано правильно 20 % завдань – 2 бали;
- виконано правильно 10 % завдань – 1 бал;

– правильно не виконано менше 10 % завдань – 0 балів.

Якщо за результатами модульно-рейтингового контролю студент отримав середнє арифметичне за два модулі менше ніж 20 балів, то студент не допускається до заліку з дисципліни «Політолого-соціологічний курс».

Залік (максимальна оцінка за залік (співбесіда за питаннями для підсумкового контролю) – 40 балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни складається з загальної суми балів за підсумками семестрової роботи та балів за залік.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми організації освітнього процесу, види навчальних занять і оцінювання результатів навчання регламентуються [Положенням про організацію освітнього процесу в Національному транспортному університеті](#).

Політика виставлення оцінок: кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу студента; у випадку не виконання студентом усіх передбачених навчальним планом видів занять (самостійних та індивідуальних завдань, модульних контрольних робіт) до заліку він не допускається; пропущені заняття обов'язково мають бути відпрацьовані.

Відвідування є обов'язковим (за винятком випадків, коли існує поважна причина, наприклад, хвороба чи дозвіл працівників деканату). Якщо студент не може бути присутнім на заняттях, він все одно несе відповідальність за виконання завдань.

Порядок зарахування пропущених занять. Відпрацювання пропущеного заняття з лекційного курсу здійснюється шляхом підготовки і захисту реферату за відповідною темою у вигляді презентації. Захист реферату відбувається відповідно до графіку консультацій викладача, з яким можна ознайомитись на кафедрі. Відпрацювання пропущеного практичного заняття здійснюється шляхом самостійного виконання завдання і його захисту відповідно до графіку консультацій викладача.

Політика академічної поведінки та доброчесності: конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем, необхідно бути

взаємно толерантним, поважати думку іншого. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Всі самостійні та індивідуальні завдання студент має виконати самостійно із використанням рекомендованої літератури й отриманих знань та навичок. Цитування в письмових роботах допускається тільки із відповідним посиланням на авторський текст. Недопустимі підказки і списування у ході модульних контрольних роботах, на заліку.

Норми академічної етики: дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; робота в аудиторії з відключеними мобільними телефонами. Повага один до одного дає можливість ефективніше досягати поставлених командних результатів. Під час лекційних та практичних занять не слід використовувати ноутбуки, смартфони, планшети чи комп'ютери. Це відволікає викладача і студентів групи та перешкоджає навчальному процесу. Якщо ви використовуєте свій ноутбук чи телефон для аудіо- чи відеозапису, необхідно заздалегідь отримати дозвіл викладача.

Дотримання академічної доброчесності студентів й викладачів регламентується [Положення про систему забезпечення академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Національному транспортному університеті](#)

[Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.](#)